

Sbírka zákonů a nařízení státu československého.

Částka XL.

Vydána dne 15. dubna 1919.

Obsah: (Čís. 189.—201.) 189. Zákon o školách národních a soukromých ústavech vyučovacích a vychovávacích. — 190. Nařízení o zrušení komise pro železo. — 191. Nařízení o úpravě obchodu kávovými náhražkami. — 192. Nařízení, jímž se mění nařízení bývalého úřadu pro výživu lidu ze dne 3. června 1918, z. ř. č. 192, o úpravě obchodu senem a slámou a č. 193, jímž se ustanovily přejímací ceny sena a slámy. — 193. Nařízení, jímž doplňuje se nařízení téže vlády ze dne 7. března 1919, čís. 120 Sbírky zák. a nař. státu Československého, o úpravě obchodu umělým medem a syrupem. — 194. Vyhláška, že se opravují chyby v nařízení ministerstva veřejných prací ze dne 20. listopadu 1918, čís. 52 Sb. z. a nař. z roku 1918, o zřízení československého ústředního inspektorátu pro službu cejchovní. — 195. Zákon o prodloužení platnosti zákona o podpoře nezaměstnaných. — 196. Zákon o působnosti k notářskému úřadu (veřejných notářů) na Slovensku. — 197. Zákon, jímž se zřizuje Husova Československá evangelická fakulta bohoslovská v Praze. — 198. Zákon o remuneracích asistentů a konstruktérů vysokoškolských. — 199. Zákon o organizaci péče o válečně poškozené. — 200. Nařízení o prodloužení lhůty pro soupis mincovaného i nezpracovaného zlata, stříbra zlatých a stříbrných mincí a cizozemských papírových peněz. — 201. Nařízení o prodloužení lhůty pro soupis a označení cenných papírů.

Čís. 189.

Zákon ze dne 3. dubna 1919

o školách národních a soukromých ústavech vyučovacích a vychovávacích.

Na základě usnesení Národního shromáždění se nařizuje:

§ 1.

Veřejná obecná škola národní může být zřízena v každé obci, ve které podle tříletého průměru jest nejméně 40 dětí školou povinných, když ve školní obci není veřejné školy s jazykem vyučovacím, který jest řečí mateřskou těchto dětí.

Vyučovací jazyk takové národní školy musí být totožný s mateřským jazykem dětí, o něž jde.

§ 2.

Při každé veřejné škole obecné, která bude anebo před platností tohoto zákona byla zřízena ve školní obci za poměrů v § 1 uvedených a do které chodí aspoň 400 dětí ze školní obce, může být zřízena veřejná škola občanská (měšťanská) a to buď pro žáky, nebo pro žákyně, nebo podle pohlaví smíšená.

Měla-li měšťanská škola smíšená po 3 školní roky za sebou jdoucí aspoň 300 žáků a žákyň, budiž rozdělena ve dvě samostatné školy měšťanské, chlapeckou a dívčí.

§ 3.

Ani žactvu z míst vzdálenějších 4 km od budovy školní nesmí přijetí do školy občanské být odepřeno, jestliže a pokud místo v učebnách stačí a počet 80 žáků v jedné třídě není překročen.

Z okruhu o poloměru 4 km od budovy školní počítaných nesmí být přijetí žactvu ze škol obecných do školy občanské (měšťanské) vůbec odepřeno, prokáže-li se vzděláním obecněškolským, aspoň pro prvních pět školních roků předepsaným. Překročí-li počet žáků některé třídy 80, budiž zřízena pobočka. Vyučovací jazyk školy občanské (měšťanské) jest totožný s mateřským jazykem žactva.

§ 4.

O zřízení a organizaci těchto škol (§ 1—2) rozhoduje s konečnou platností předseda zemské školní rady, nebo jím ustanovený zástupce, jenž před svým rozhodnutím vyslechne zemský výbor (zemský správní výbor). Předseda zemské školní rady také určí, kdo bude na školu tuto povolán dozíratí a kdo bude na ní vyučovatí.

Svrchu jmenovaný funkcionář sebere potřebný materiál, uzná-li toho potřebu i na místě samém, za kterýmžto účelem může ustanoviti a tam vyslati svého zmocněnce. Komisionelního jednání ve smyslu zákonů o zřizování škol není třeba.

§ 5.

Z důvodů závažných může ministerstvo školství a národní osvěty výjimečně stanoviti, aby obecné školy veřejné podle § 1 tohoto zákona a občanské (měšťanské) školy veřejné podle § 2 tohoto zákona byly zřízeny a otevřeny i pro menší počet žactva, než jest stanoveno v uvedených paragrafech. Ministerstvo určí, kdo na školy takové bude vykonávati dozor. Jmenovati učitelstvo přísluší funkcionáři zemské školní rady v § 4 jmenovanému.

§ 6.

Veškeren náklad osobní i věcný na školy, zřízené podle § 1 a 2 tohoto zákona, ponese země. Náklady na školy, zřízené podle § 5, ponese země, souhlasí-li zemský výbor (zemský správní výbor), jinak stát. Školy tyto nepodléhají ani místním, ani okresním školním radám. Ani obce, ani okresy, ani místní, ani okresní školní rady nejsou jakýmikoli interesenty ve příčině zřízení těchto škol (§ 1, 2, 5).

§ 7.

Aby se zabezpečilo umístění těchto škol veřejných a bydlení jejich správců, resp. ředitelů a učitelů, má stát i země právo získati místnosti pro školu i pro bydlení za přiměřenou náhradu nájemní. Každý vlastník reality jest povinen místnosti své pro tyto účely propůjčiti, není-li tím ohroženo jeho vlastní bydlení, nebo jeho vlastní živnost.

Stát i země mají právo získati vyvlastněním staveníště pro budoucí budovu školní, nebo vyvlastnění již postavenou budovu, aby v ní byla umístěna škola i byt správce školy.

Právo rozhodovati o žádaném vyvlastnění, pokud se týče nájmu, přísluší ve příčině škol, zemskou školní radou povolených, zemské školní radě ve shodě s politickým úřadem zemským, ve příčině škol, ministerstvem školství a národní osvěty povolených, tomuto ministerstvu ve shodě s ministerstvem vnitra. Pro řízení vyvlastňovací platí obdoba zákona ze dne 18. února 1878, z. ř. č. 30, a to §§ 22. a následující.

§ 8.

Povinnosti, které mají obce, okresy a země k národním školám obecným i občanským (měšťanským), posavade zřízeným nebo aspoň zemskou školní radou povoleným, zůstávají i nadále v platnosti.

§ 9.

Funkcionář zemské školní rady, v § 4 jmenovaný, má právo zrušiti obecnou školu národní, ať byla zřízena podle tohoto zákona či podle zákonů starších, není-li ani 40 dětí, jež do této školy choditi jsou povinny. Rovněž má tento funkcionář právo zmenšiti počet tříd nebo poboček při některé národní škole zřízených a sloučiti školy občanské (měšťanské) chlapecké a dívčí v občanskou (měšťanskou) školu smíšenou.

Týž funkcionář má právo zrušiti školu občanskou (měšťanskou), nemá-li ani 90 dětí.

§ 10.

Vyučovací a vychovávací ústavy soukromé uvedených kategorií jsou pod dohledem státní správy. Představení a vydržovatelé jejich jsou státu odpovědni za náležitý stav ústavu a za šetření zákonů a nařízení orgánů státních.

§ 11.

Soukromé školy národní, státem po vydání tohoto zákona povolené a státnímu dozoru podlé-

hající, mají právo vydávati vysvědčení s touž platností jako národní školy veřejné.

Soukromým školám, před vydáním tohoto zákona zřízeným, budíž uděleno právo veřejnosti, není-li po prohlídce okresním školním inspektorem, do měsíce vykonané, shledáno žádné podstatné závady.

Ministerstvo školství a národní osvěty může škole soukromé, vyžaduje-li toho zájem veřejný, nebo jiné závažné důvody, toto právo veřejnosti odníti, anebo i školu úplně zrušiti. Škola, které bylo odňato právo veřejnosti, může práva toho opět dosíci od ministerstva, prokáže-li mu její vydržovatel, že závady, které způsobily odnětí práva veřejnosti, byly odstraněny.

§ 12.

Učitelé, kteří na soukromých školách (§§ 10 a 11) působí nebo působili, mohou u zemské školní rady žádati za výrok, že k době, prožité na školách soukromých, třeba před vydáním tohoto zákona neměly práva veřejnosti, sluší přihlížeti tak, jako by byla ztrávena na školách soukromých s právem veřejnosti. Zemská školní rada nemůže výroku toho odepřiti, není-li proti tomu závady veřejné.

§ 13.

Soukromým školám obecným nebo občanským (měšťanským) lze z důvodů závažných z pokladny státní nebo zemské povolovati příspěvek na uhrazení nákladů osobních i věcných.

§ 14.

Tímto zákonem doplňují se všechna příslušná zákonná ustanovení a nařízení nebo se i mění a ruší, jsou-li s ním v odporu.

§ 15.

Zákon tento nabude působnosti v Čechách, na Moravě a ve Slezsku dnem vyhlášení. Nařízením bude stanoveno, od kdy má tento zákon platiti na Slovensku.

§ 16.

Výkon tohoto zákona ukládá se ministerstvu školství a národní osvěty společně se súčasněnými ministerstvy.

T. G. Masaryk v. r.

Švehla v. r.,

v zastoupení min. předsedy a jako ministr vnitra.

Dr. Rašín v. r.

Dr. Hruban v. r.

Dr. Boh. Vrbenský v. r.,

jako ministr zásobování a za ministra zdravotnictví.

Staněk v. r.

Dr. Winter v. r.

Dr. Zahradník v. r.

Dr. Soukup v. r.

Dr. Stránský v. r.

Klofáč v. r.

Stříbrný v. r.

Habrman v. r.

Prášek v. r.